

**Nicolai Lancicij E Societate Iesv Opvcvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quibus nominibus appellantur passiones humanæ. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](#)

quodl. 4.
cap. 14.
pp. 30.
l. Offic.
11. Offic.
ibid. de
Cina &
Abel. c. 6.

milia habet capite 22. eiusdem Collationis. Merito porrò S. Thomas ait: *Puritas mentis sita est, ut mens homini à passionibus inordinatis sit libera.* Hinc & Ethnici hoc ipsum docuerunt tanquam necessarium ad complementum virtutum.

Demosthenes, Prudentis, inquit, officium est, enī ut cupiditatem rationis semper habeat obtinentem: Cupiditas autem vna est è præcipuis passionibus, imo fons illarum. Cicero, *Excellentes ammas & humana contemnentes, cerni in daubus aucti & solam id quod honestum sit, bonum iudices, & ab omni animi perturbatione liber sis.* Nam & ea que eximia plenisque & preclaras videntur, parvi ducere, eaque ratione stabili firmaque contemnere, fortis animi magnique dicendum est: & ea qua videntur acerba, quae multa & varia in hominum statu formaneque verantur, ita ferre, ut nihil à statu nature discedat, nihil à dignitate sapientiæ, robusti animi est, magnæ constantia. Et alio in loco, inter tres res, in quibus omnem verti virtutem, secundam esse dicit: *Cohibere motus animi turbatos, quos Graci Nævii nominant: appetitiones, quas illi obsecrare, obdientes efficer ratione.* Quod sane procurandum est omnibus, maximè Religiosis, quia deploranda res est, naturalibus subiectis affectibus, & tam durum perpetuè ferre dominatum. Nam, vt ait S. Gregorius Nyssenus, *Quinque eorum qui in nobis sunt affectus, cum prevaluerit, dominus subacti, & in servituem redacti existit: ac veluti tyrannus quispiam arce animi occupatā, per ipsos subditos vexat ac affligit, obdientes, ministris ad id, quod ei placitum fuerit, nefris cogitationibus abutens.* Sic ira, sic metus, sic timiditas, sic audacia, agritudo, pariter & voluptatis affectus, odium, contentio &c. Et omnes qui per contrarium in nobis intelligantur affectus & perturbationes, tyrannorum quorundam, ac dominorum, pro suo imperio animam veluti captiuam quandam subigentum, enumeratio est. Ne sumus ergo captiuum nostrarum passionum, sed domini: quod Diuinæ gratiae auxiliis fiet, aseque poterimus, modis infra explicandis. Talem virum ita dominante sive suis passionibus immortale appellat S. Ambrosius: *Animum vincere, iracundiam cohibere, compungentesq; leges carnis & mentis in unum cogere, immortalis est cuiusdam viri, quem inferni porta non suscepit.*

Sed vt agnoscatur quibus in rebus situm sit passionum humanarum dominium, earū prius natura, seu qualitas, rudi Mineru, sine subtilitate Theologicis, explicanda est, vti & numerus eorum, & alia.

CAPUT PRIMUM.

Quibus nominibus appellantur Passiones?

4.
19. ciu. c.
4. & 14.
c. 7. 8. 9.

R^espondeo, cum S. Augustino: *Motus animæ quos Graci Nævii appellant, ex Latinis quidam, ut Ci-*

ero, perturbationes dixerunt: alijs affectiones; alijs affectus: quidam vero ex Graeco expressius, passiones vocant. Similiter S. Gregorius Nyssenus: *Πάθη,* inquit, id est affectus, passiones, siue perturbationes & motus dicuntur, que non omnino mali alicuius causa, humana natura contributa sunt, sed certo quodam usu voluntatis, & arbitrij, vel virtutis, vel vitij instrumenta tales animi motus existunt. *Quemadmodum ferrum dum ex sentientia artificis cudiatur, quocunque ferramentum artificis animo voluntas destinaverit, ad id etiam formatur, & vel gladius, vel rustici alicuius operis instrumentum fit.*

CAPUT SECUNDUM.

Quæ sit definitio seu descriptio Passions?

R^espondeo, à S. Ioanne Damasceno sic Passio-
nem definiri, & à S. Thoma recipi: *Passio est Pam. l. 2.
motus sensibili, seu sensitivus, appetitus potentia, seu fid. c. 22.
virtutis, ob imaginem boni vel mali, prouenies Th. i. 2. q.
scilicet. Vel aliter: Passio est motus irrationalis ani-
mae, ob opinionem boni vel mali, ita eam definit E-
lias Cretensis.*) Nam opinio boni concupiscentiam
mouet, ac mali opinio mouet iram. Porro alio modo in Com.
apud antiquos Alcetas, teste S. Ioanne Climaco, Or. ii. Na.
nomen passionis in materia peccatorum sume- gr. i. col.
batur. *Passionem enim eam propriam esse dicebant,*
*qua tempore in animo vitiis insedit, eumque iam
sui consuetudine, in suum habitum traxit ad eum, ut
sua sponte propriae iam voluntate ad eam currat.*

CAPUT TERTIUM.

*Quot sunt Passiones in homine, & ubi
residunt?*

R^espondeo, esse undecim, & recipi in appetitu
sensitivo, seu irrationali, qui vocatur sensualitas.
Est autem appetitus sensitivus, seu sensuali-
tas, in corpore insita facultas in inferiore ho-
minis portione, scilicet corde, vel, ut alij putant,
in corde & hepate existens, quæ haberet pro suo
proprio obiecto bonum, aut malum sensibile,
illi per imaginem repræsentatum, tan-
quam conueniens, vel disconueniens homini. An. ix
Porro hic appetitus sensitivus duas haberet mor. c. 4.
potentias seu partes, *concupisibilis & irascibilis,* Gab. 2. d.
quas re ipsa non distinguit inquit Angelus in 3. d. 2. 6.
& Gabriel, communis tamen & vera sententia q. vn. 2. 3.
est, eas & in homine, & in brutorum re ipsa distin- dub. 1.
gui, vt docet pluribus locis S. Thomas & S. Bo- 81. a. 2. &
nauentura, & Scotorus, & Albertus, Valentia, To- 3. & q. 59.
letus, Conimbricenses, Azor, cum Tanner qui a. 4. & 2.
eos citat: & habere in corde sedem dicunt post q. 23. a. 1.
Hippocratem, Zenonem, Posidonium, Chry- & 2.
sippum, Aristotelem, Theophrastum, & alios Tann. to.
Peripateticos ex Vesalio, Conimbricenses, Va- n. 3. & 7.
lentia,